نشریه علمی (فصلنامه) «انرژی ایران»
دوره ۲۳، شماره ۳، پاییز ۱۳۹۹، صفحه ۱۷۷ – ۱۵۵

تحلیل محتوای اسناد بالادستی صنعت برق: مطالعه موردی شرکت برق منطقه‌ای گیلان

[۱] نیما اسفندیاری، [۲] محمود مرادی*، [۳] حسین افراخته، [۴] بهمن نوروزپور، [۵] محمدتقی روانگرد

تاریخ دریافت:
۱۳۹۹ / ۸ / ۱۰

تاریخ پذیرش:
۱۳۹۹ / ۹ / ۲۰

کلمات کلیدی:
صنعت برق،
تحلیل محتوا،
اسناد بالادستی.

چکیده

نقش صنعت برق کشور به اندازه‌ای اساسی است که ادامه فعالیت در بخش‌های مختلف صنایع، کشاورزی و حتی خدمات بدون آن امکان‌پذیر نیست. در این میان اسناد بالادستی این صنعت نقش بسزایی در تعیین مسیر حرکت آن دارد. در این راستا پژوهش حاضر با هدف تحلیل محتوای اسناد بالادستی شرکت برق منطقه‌ای گیلان اجرا شده است. تعداد ۲۹ سند بالادستی و معین انتخاب و تحلیل شدند. طی تحلیل داده–ها در مجموع ۳۵۱ نقطه تمرکز و ۶۶ مقوله در سطوح مختلف اسناد پدیدار شد. یافته‌های این مطالعه نشان می‌دهد که پنج شاخص «حفاظت از محیط زیست»، «توجه به منابع انسانی»، «رضایت‌مندی مردم و جامعه»، «تحقیق و توسعه» و «مدیریت عرضه و تقاضا و تأمین برق مطمئن و پایدار» از مهم‌ترین محورهای مورد تأکید در اسناد هستند. همچنین نقشه ارتباطات میان مقوله‌های متعدد اسناد در سطوح مختلف در قالب نمودار جامع روابط شاخص‌های مرتبط با صنعت برق تهیه و ارائه شده است.

۱. دانشجوی دکتری مدیریت صنعتی، دانشگاه گیلان، رشت esfandiari@phd.guilan.ac.ir
۲. دانشیار مدیریت صنعتی، دانشگاه گیلان، رشت (نویسنده مسئول) m.moradi@guilan.ac.ir
۳. دانشیار مهندسی برق، دانشگاه گیلان، رشت ho_afrakhte@guilan.ac.ir
۴. دانشجوی دکتری مدیریت صنعتی، دانشگاه گیلان، رشت norouzpour@phd.guilan.ac.ir
۵. کارشناس ارشد مدیریت دولتی، معاون منابع انسانی شرکت برق منطقه‌ای گیلان، رشت ravangard@gilrec.co.ir

[Downloaded from necjournals.ir on 2026-11-25]

۱. مقدمه

استفاده از انرژی به منظور توسعه اجتماعی و اقتصادی و نیز بهبود کیفیت زندگی در تمامی کشورها امری ضروری است(هپباسلی[1]، ۲۰۰۵). صنعت برق به خاطر نقش زیربنایی و وابستگی زیادی که به کلیه عوامل مؤثر در رشد اقتصادی و رفاه اجتماعی دارد، صنعتی پویاست و وابستگی ادامه حیات بشری به این نوع انرژی ارزشمند و نقش آن در راه‌اندازی چرخ‌های صنعت و سیستم‌های مورد نیاز جامعه، روشن و مبرهن است(قزلباش و همکاران، ۱۳۹۴). به طوری که امروزه این صنعت به عنوان مادر کلیه صنایع محسوب می‌شود و بدون توسعه آن امکان رشد و بالندگی سایر صنایع امکان‌پذیر نیست. به همین دلیل تلاش‌های گسترده‌ای از جانب بخش‌های خصوص و دولتی کشورهای مختلف در جهت بهبود و ارتقای صنعت برق صورت می‌گیرد (بداغی و همکاران، ۱۳۹۸). انجام تحقیقات کاربردی در صنعت برق یکی از مؤلفه‌های تأثیرگذار در روند ایجاد توسعه پایدار و شتاب بخشیدن به آن است. البته در برخی موارد آن گونه که مطلوب اسناد بالادستی کشور بوده است تحقق نیافته است. به عنوان مثال برخلاف پتانسیل عظیم موجود در منابع انرژی فسیلی و غیر فسیلی، ایران با مسائلی در بخش انرژی روبرو است. وابستگی زیاد به سوخت‌های فسیلی یکی از این موارد است به طوری که سهم منابع تجدیدپذیر در تولید برق حدود ۵٪ است و در این میان نیروی بادی و انرژی خورشیدی روی هم رفته فقط سهم کوچکی کمتر از ۰/۴٪ دارند (آریانپور، ۲۰۱۹). این در حالی است که سیاست‌های کلی ابلاغی مقام معظم رهبری (مد ظله العالی) به ایجاد تنوع در منابع انرژی کشور و استفاده از آن با رعایت مسائل زیست محیطی تأکید کرده است.

وزارت نیرو یک سازمان چندوجهی است که وظایف مدیریت چند صنعت بزرگ کشور در این وزارتخانه انجام می‌شود. به همین دلیل ساختار آن به تناسب وظایف بسیار حیاتی و مهمی که دارد، دارای پیچیدگی‌های خاص خود است. ساختار سازمانی این وزارت از سه سطح ستادی(سطح یک)، میانی(سطح دو) و عملیاتی(سطح سه) تشکیل شده است. سطح یک شامل پنج معاونت است که وظایف حاکمیتی و سیاست‌گذاری را بر عهده دارند. همچنین سطح دو شامل چهار شرکت مادر تخصصی است که وظایف

1 Hepbasli

[Downloaded from necjournals.ir on 2026-11-25]

برنامه‌ریزی، نظارت و ارزیابی شرکت‌های زیرمجموعه تخصصی خود را اجرا کرده و وظیفه‌شان اجرای سیاست‌های کلان وزارت نیرو توسط شرکت‌های زیرمجموعه است و در نهایت در سطح سه شرکت‌ها، موسسه‌ها و مجتمع‌های آموزشی، تحقیقاتی و پژوهشی هستند که در سطح صف و عملیات اجرای طرح‌ها و برنامه‌های اصلی وزارت نیرو را بر عهده دارند.

ساختار صنعت برق به‌گونه‌ای است که شرکت‌های برق منطقه‌ای در سطح سوم، نقش مهمی را در جهت‌دهی و پیاده‌سازی سیاست‌های اصلی صنعت برق خصوصاً فعالیت‌های تحقیقاتی دارا هستند. در این راستا اسناد بالادستی به دلیل نقش بسزایی که در ریل‌گذاری مسیر حرکت هر سازمان، شرکت یا مجموعه‌ای دارند، دارای اهمیت غیرقابل‌انکاری هستند. در ایران نیز برای پیشبرد اهداف در حوزه‌های مختلف، اقدام به تهیه برنامه‌های جامع و کاملی شده است که این برنامه‌ها پس از تصویب در مراجع ذی‌ربط به عنوان اسناد بالادستی شناخته می‌شوند. به بیان دیگر اسناد بالادستی به عنوان نقشه راه حوزه‌های مختلف عمل می‌کنند.

میزان هم‌راستایی و ارتباط تحقیقات کاربردی با اسناد مختلف تدوین شده در صنعت برق و نیز در سطح کلان‌تر با اهداف سند چشم‌انداز بیست‌ساله، تحقق آرمان‌ها و قانون اساسی کشور از جمله مواردی است که عمدتاً به صورت بخشی و نه جامع مورد بررسی قرار می‌گیرد. همچنین پیوستگی و انسجام بین این اسناد به راحتی قابل تشخیص نیست. به عبارت دیگر شرکت‌های تابعه و زیرمجموعه وزارت نیرو در سطوح عملیاتی و پایین‌تر باید بتوانند فعالیت‌های خود را متناسب با خطوط راهنما اسناد بالادستی همراه و هم‌جهت بسازند اما تعدد اسناد بالادستی و در برخی موارد همپوشانی آن‌ها می‌تواند منجر به عدم تشخیص هدف مشخص گردد. اهمیت این موضوع هنگامی نمایان‌تر می‌شود که پی بردن به نحوه ارتباط اهداف و نتایج پروژه‌های تحقیقاتی مختلف با اسناد بالادستی متعدد به‌آسانی میسر نیست. درواقع اگر بتوان موضوعات محوری در اسناد بالادستی کشور را در حوزه تحقیقات صنعت برق استخراج و تحلیل نمود امکان تعریف هدفمندتر پروژه‌های تحقیقاتی نیز فراهم می‌شود.

فعالیت‌های پژوهشی و تحقیقاتی برای دستیابی به رشد و توسعه صنعت برق از اهمیت زیادی برخوردار است. اما به علت محدودیت منابع، باید برنامه‌ریزی و مدیریت فعالیت‌های تحقیقاتی به‌گونه‌ای صورت گیرد تا با استفاده بهینه از منابع، اهداف مورد نظر تحقق یابد. از این رو یکی از مهم‌ترین دغدغه‌های متولیان تحقیقات شرکت توانیر و شرکت‌های زیرمجموعه شناسایی اولویت‌های تحقیقاتی و برنامه‌ریزی منسجم برای اجرای آن‌ها است. اگر اولویت‌های تحقیقاتی بر اساس اصول و معیارهای علمی و بر مبنای واقعیات

[Downloaded from necjournals.ir on 2026-11-25]

و نیازهای شرکت و نیز هم‌راستا با اهداف اسناد بالادستی تعیین شوند، نتایج ارزشمندی از جمله جهت‌گیری روشن در فرآیند تحقیقات، جلوگیری از اتلاف منابع، پرهیز از دوباره‌کاری و موازی‌کاری، تخصیص بهینه اعتبارات تحقیقاتی و افزایش نقش تحقیقات در تصمیم‌سازی‌ها و تصمیم‌گیری‌های کلان صنعت برق را به دنبال خواهد داشت.

بدین صورت سوالات پژوهش پیش رو مطرح می‌شود:

۱. موضوعات محوری مورد تأکید در اسناد بالادستی کدامند؟

۲. ارتباط بین موضوعات محوری در سطوح مختلف اسناد چگونه است؟

۳. چگونه می‌توان از همراستا بودن پروژه‌های تحقیقاتی با اسناد بالادستی اطمینان حاصل کرد؟

بنابراین پژوهش حاضر درصدد شناسایی و تحلیل محتوا اسناد بالادستی و معین صنعت برق با مطالعه مورد شرکت سهامی برق منطقه‌ای گیلان است؛ به طوری که بتواند علاوه استخراج موضوعات محوری اسناد، نقشه ارتباطات بین آن‌ها را نیز تعیین نموده و قابلیت ردیابی مسیر ارتباطاتی اثرگذاری هرگونه پروژه تحقیقاتی را تا بالاترین سطح اسناد فراهم آورد. در این راستا سازماندهی مقاله حاضر بدین صورت است که بخش بعدی به بررسی مطالعات تجربی انجام گرفته در این زمینه اختصاص داده شده است، در بخش سوم روش‌شناسی پژوهش و سپس یافته‌های پژوهش ارائه شده و در نهایت، بخش پنجم به نتیجه‌گیری و ارائه پیشنهادها اختصاص یافته است.

۲. پیشینه تحقیق

با مطالعه ادبیات پژوهش مشاهده می‌شود که تحقیقات مختلفی در زمینه بررسی و تحلیل اسناد بالادستی در حوزه‌هایی از قبیل آموزش و پرورش (دیبایی صابر و همکاران، ۱۳۹۵؛ حسینی و همکاران، ۱۳۹۵؛ احمدی و همکاران، ۱۳۹۵؛ فارسی علی‌آبادی و همکاران، ۱۳۹۶ و یزدانی و همکاران، ۱۳۹۷)، سیاست‌های فرهنگی–اجتماعی (بروجردی، ۱۳۹۴)، سلامت (مصطفوی و همکاران، ۱۳۹۶ و ادیب و همکاران، ۱۳۹۵)، آموزش عالی(فتح‌الهی و همکاران، ۱۳۹۴ و نوروززاده و همکاران، ۱۳۸۸)، علم و فناوری (مرادی‌پور و همکاران، ۱۳۹۶ و وحیدی و علی احمدی، ۱۳۹۶) و حقوق (حبیب‌زاده و اشکبوس، ۱۳۹۲) انجام شده است. همچنین در حوزه انرژی، احمدی و همکاران (۱۳۹۶) در مقاله خود با عنوان «بررسی اسناد بالادستی و موانع بهره‌وری انرژی در بخش ساختمان ایران» در پی شناسایی موانع بهره‌وری انرژی و ارائه پیشنهادهایی برای رفع آن‌ها بوده‌اند. از جمله موانع شناسایی‌شده عبارت بودند از: ضعف سیستم اداری و قوانین بازار

[Downloaded from necjournals.ir on 2026-11-25]

بهره‌وری انرژی در کنار پایین بودن قیمت حامل‌های انرژی و کمبود مشوق‌های اقتصادی و مالی بهبود انرژی. در حوزه صنعت برق، قزلباش و همکاران (۱۳۹۴) در مقاله خود با عنوان «بررسی اسناد بالادستی و قوانین و مقررات مرتبط با تولید برق با استفاده از انرژی‌های تجدیدپذیر در ایران» قوانین و آیین‌نامه‌های موجود در زمینه صنعت برق، با تأکید بر حوزه تجدیدپذیرها و حمایت‌های مربوطه، بستر حقوقی برای تطابق و اجرای مشوق‌های برتر را مورد بررسی قرار دادند. نتایج به دست آمده حاکی از آن است که در زمینه حمایت از تولید برق توسط بخش خصوصی در ۳ سیاست کلی، ۱۷ قانون، ۹ آئین‌نامه و ۳ دستورالعمل موارد مرتبطی وجود دارد.

آنچه از شکاف در پیشینه تحقیقات انجام‌شده قابل بیان است اجرای منسجم، جامع و لایه‌ای تحلیل اسناد بالادستی است به طوری که بتواند به طور شفاف ارتباط این اسناد را همراه با محورهای مورد تأکید در هر یک از آن‌ها ارائه و به مثابه ابزاری اطمینان‌بخش برای پیگیری همراستا بودن پروژه‌های تحقیقاتی با موضوعات مورد تأکید اسناد بالادستی و معین قابل به‌کارگیری باشد. به همین سبب اسناد بالادستی صنعت برق به عنوان یکی از اساسی‌ترین و مهم‌ترین صنایع کشور و به طور خاص شرکت برق منطقه‌ای گیلان به عنوان یکی از عملیاتی‌ترین حلقه‌های زنجیره این صنعت مورد تحلیل محتوا قرار گرفت.

۳. روش تحقیق

این پژوهش از نظر ماهیت تحقیق، از نوع توصیفی-تحلیلی است و در آن از روش تحلیل محتوا و بررسی اسنادی استفاده شده است. منظور از اسناد بالادستی (فرادستی)، اسنادی است که به تصویب بالاترین مراجع قانون‌گذاری کشور رسیده و جنبه قانونی دارد. این اسناد باید محور برنامه‌ریزی بلندمدت، میان‌مدت و کوتاه‌مدت کشور به منظور تحقق اهداف توسعه همه‌جانبه قرار گیرد، ولی اسناد معین، اسنادی است که زمینه‌ساز تحقق اهداف فرادستی‌اند. این اسناد هم‌سطح با اسناد فرادستی نیستند، ولی با آن اسناد هم‌سو هستند(بنافی و نوروزی، ۱۳۹۲). تجزیه و تحلیل اسناد و مدارک غالباً از جمله روش‌های محسوس تولید داده برای مقاصد عملی در میدان مورد مطالعه است. این روش می‌تواند چشم‌انداز جدید و فیلتر نشده‌ای را به روی میدان و فرآیندهای جاری در آن بگشاید. از این رو، معمولاً اسناد و مدارک امکان فراتر رفتن از دیدگاه‌های اعضای میدان را فراهم می‌کند(فلیک[1]، ۱۳۹۶).

1 Flick

[Downloaded from necjournals.ir on 2026-11-25]

برای گزینش اسناد و داوری کیفیت آن‌ها از چهار معیار «اصالت»، «اعتبار»، «نمایا بودن» و «معنا» که توسط اسکات[1] معرفی شده است(اسکات، ۱۹۹۰) استفاده شد. در نهایت ۲۹ سند شناسایی و برای تحلیل انتخاب شدند. ابزار جمع‌آوری اطلاعات و داده‌های پژوهش، فیش، چک لیست‌ها و فرم‌های محقق ساخته بوده است. برای تسهیل، تسریع و افزایش دقت در تفسیر و تحلیل داده‌ها از نرم‌افزار ATLAS.ti بهره گرفته شد.

تعریف تحلیل محتوا هدف پژوهش را ترسیم کرده و پژوهشگر را در موضعی خاص در برابر واقعیت خویش قرار می‌دهد. در این پژوهش از تعریف کلوس کریپندورف[2] برای تحلیل محتوا استفاده شده است: «تحلیل محتوا تکنیکی پژوهشی است برای استنباط[3]، تکرارپذیر[4] و معتبر[5] از داده‌ها در مورد متن[6] آن‌ها» (کریپندورف، ۱۳۹۳).

یکی از معتبرترین چارچوب‌های تحلیل محتوا چارچوب پیشنهادی کریپندورف است که مطابق شکل(۱) نشان داده شده است.

1 Scott
2 Klaus Krippendorff
3 Inferences
4 Replicable
5 Valid
6 Context

[Downloaded from necjournals.ir on 2026-11-25]

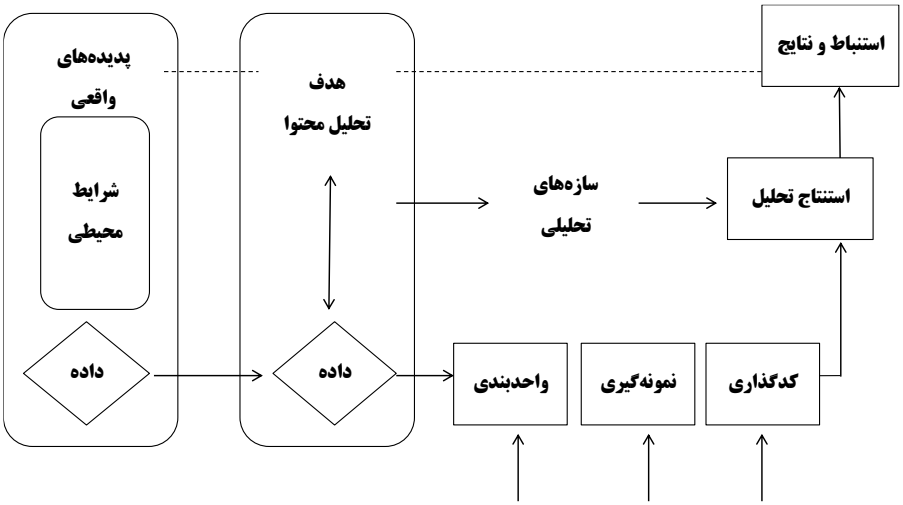

شکل ۱. مراحل انجام تحلیل محتوا (کریپندورف، ۱۳۹۳)

کریپندورف، مراحل تحلیل محتوا را به صورت زیر تشریح می‌کند:

طرح، مرحله‌ای است که چارچوب تحلیل را مشخص می‌کند. در این مرحله مجموعه اقدام‌ها برای تمهید زمینه کار تحلیل، یعنی آنچه به طور مستقیم امکان مشاهده آن نیست ولی خواهان آگاهی از آن هستیم، مشخص می‌شود.

واحدبندی، مرحله تعریف و در نهایت شناسایی واحدهای تحلیل از میان داده‌های موجود است. واحدهای نمونه‌گیری امکان تنظیم یک نمونه معرف آماری از جامعه آماری را ممکن می‌سازند. این واحدها کوچک‌ترین جزء پیکره متن هستند که برای رسیدن به سؤال تحقیق، اندازه‌گیری، شمارش و تحلیل می‌شوند. واحد تحلیل می‌تواند دربردارنده کلمه، جمله، پاراگراف، عکس یا صفحه باشد که البته هر یک از این واحدها به تناسب نوع متن و هدف پژوهش انتخاب می‌شوند. هنگامی که واحد تحلیل معین شد، باید مشخص شود که واحدهای استخراج‌شده و شمارش‌شده چگونه دسته‌بندی شوند. عناوین این دسته‌بندی‌ها، مقوله تحلیل را تشکیل می‌دهد. هر مقوله یک طبقه را تشکیل می‌دهد که در واقع فضایی را که باید محتوا در آن قرار گیرد مشخص می‌کند (سلیمی و عصاره، ۱۳۹۲). در نهایت واحدهای تحلیل بر اساس مقوله‌های تحلیل دسته‌بندی می‌شوند تا مراحل شمارش و تحلیل اطلاعات صورت گیرد.

[Downloaded from necjournals.ir on 2026-11-25]

بر اساس مراحل تعیین‌شده توسط کریپندورف (۱۳۹۳)، نسبت به طراحی و اجرای گام‌های تحلیل محتوا به صورت زیر اقدام گردید:

- تدوین پرسش تحقیق: چه نقاط تمرکز و مقولاتی در اسناد مرتبط با صنعت برق کشور در سطوح مختلف «ملی»، «وزارت نیرو»، «شرکت توانیر» و «شرکت سهامی برق منطقه‌ای گیلان» وجود دارد؟
- تعیین جامعه آماری مورد نظر: کلیه اسناد در سطوح مختلف «ملی»، «وزارت نیرو»، «شرکت توانیر» و «شرکت سهامی برق منطقه‌ای گیلان» با تأکید بر حوزه تحقیقات.
- تعیین واحد تحلیل

۱- کل متن هر سند به عنوان واحد تحلیل در نظر گرفته شد و پس از آن واحدهای معنایی در قالب جملات مشخص شدند. تجزیه اسناد و بیانیه‌های احصاء شده در قالب جملات حائز این نکته است که منظور از جمله، عبارتی است که حاوی حداقل یک جمله خبری یا امری که دارای معنی کامل و تمام بوده و حداقل یک مفهوم مستقل را بیان می‌کند.

۲- استخراج کدها (نقاط تمرکز): کدها لایه‌های درونی متن را آشکار می‌نمایند. ضمن این‌که ممکن است هر جمله حاوی چندین نقطه تمرکز باشد، تحلیل و طبقه‌بندی نقاط تمرکز متن منجر به تجلی مقوله‌ها می‌گردد، مقوله‌ها در مقایسه با کدها (نقاط تمرکز)، انتزاعی‌تر بوده و سطحی بالاتر را نشان می‌دهند.

- ارائه فراوانی مقوله‌های شناسایی‌شده با توجه به کدهای تشکیل‌دهنده آن‌ها.

٤. یافته‌های تحقیق

در ابتدا مطابق جدول (۱) لیست اسناد تحلیل‌شده به همراه سطح هر سند و نیز کد تعیین‌شده توسط محقق برای هر سند به منظور شناسایی آسان و سریع آن‌ها ارائه شده است. منظور از «سطح سند» مرجع ابلاغ و صدور سند و حوزه شمول سند است.

- سطح «ملی» شامل اسنادی است که مقام معظم رهبری(مدظله‌العالی) طی سال‌های مختلف ابلاغ فرمودند و در سطح ملی می‌بایست در دستور کار قرار گیرد.
- سطح «وزارت نیرو» شامل اسنادی است که تمامی بخش‌های مرتبط با وزارت نیرو و شرکت‌های تابعه را شامل می‌شود.
- سطح شرکت «توانیر» شامل اسنادی است که تمامی بخش‌های مرتبط با حوزه فعالیت شرکت توانیر و شرکت‌های تابعه را شامل می‌شود.

[Downloaded from necjournals.ir on 2026-11-25]

- سطح شرکت «برق منطقه‌ای گیلان» شامل اسنادی است که تمامی بخش‌های مرتبط با حوزه فعالیت شرکت برق منطقه‌ای گیلان را شامل می‌شود.

جدول ۳. نام و سطح اسناد بررسی‌شده همراه با کد آن‌ها در این پژوهش

سطح سند	نام سند	کد سند
ملی	چشم‌انداز بیست‌ساله کشور(۱۴۰۴)	م۱
ملی	سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی	م۲
ملی	سیاست‌های کلی انرژی	م۳
ملی	سیاست‌های کلی اصلاح الگوی مصرف	م۴
ملی	سیاست‌های کلی محیط زیست	م۵
ملی	سیاست‌های کلی برنامه ششم توسعه کشور	م۶
ملی	سیاست‌های کلی صنعت	م۷
وزارت نیرو	اهداف کلان وزارت	و۱
وزارت نیرو	چشم‌انداز وزارت	و۲
وزارت نیرو	مأموریت وزارت	و۳
وزارت نیرو	ارزش‌های وزارت	و۴
وزارت نیرو	راهبردهای وزارت	و۵
وزارت نیرو	چشم‌انداز بخش برق و انرژی	و۶
وزارت نیرو	مأموریت بخش برق و انرژی	و۷
وزارت نیرو	راهبردهای بخش برق و انرژی	و۸
وزارت نیرو	چشم‌انداز بخش آموزش، پژوهش و فناوری	و۹
وزارت نیرو	مأموریت بخش آموزش، پژوهش و فناوری	و۱۰
وزارت نیرو	راهبردهای بخش آموزش، پژوهش و فناوری	و۱۱
وزارت نیرو	اهداف فناورانه صنعت برق	و۱۲
وزارت نیرو	احکام بخش برق برنامه ششم توسعه	و۱۳
توانیر	آرمان صنعت برق	ت۱
توانیر	نقشه راه صنعت برق برای ۱۴۰۴	ت۲
توانیر	برنامه‌ریزی تحقیقات دفتر تحقیقات توانیر تا ۱۴۰۰	ت۳

[Downloaded from necjournals.ir on 2026-11-25]

سطح سند	نام سند	کد سند
توانیر	چشم‌انداز تحقیقات در صنعت برق	ت۴
برق منطقه‌ای گیلان	مأموریت	ب۱
برق منطقه‌ای گیلان	چشم‌انداز	ب۲
برق منطقه‌ای گیلان	خط‌مشی کیفیت	ب۳
برق منطقه‌ای گیلان	منشور اخلاقی	ب۴
برق منطقه‌ای گیلان	ارزش‌های بنیادین	ب۵

مطابق طرح پژوهش طی تحلیل محتوای اسناد، تمامی داده‌ها بررسی، کدگذاری، طبقه‌بندی و سازمان‌دهی شد. ابتدا واحدهای تحلیل مشخص‌شده و سپس واحدهای معنایی فشرده‌شده و به کد تبدیل شدند و کدها نیز خلاصه‌شده و مقولات را به وجود آورند. جدول (۲) نقاط تمرکز و مقوله‌های مستخرج از سند چشم‌انداز بیست ساله را نشان می‌دهد.

جدول۲. نقاط تمرکز و مقوله‌ها در سند چشم‌انداز بیست‌ساله

منبع (سند)	کد (نقطه تمرکز)	مقوله‌ها
م۱	دستیابی به دانش، علم و فناوری	دستیابی به دانش، علم و فناوری
م۱	نیروی انسانی کارآمد	نیروی انسانی کارآمد
م۱	رفاه، حفظ کرامت و حقوق انسان‌ها	رفاه، حفظ کرامت و حقوق انسان‌ها
م۱	محیط زیست مطلوب	محیط زیست مطلوب
م۱	شکوفایی کشور	شکوفایی کشور
م۱	جایگاه سرآمد اقتصادی، علمی و فناوری	جایگاه سرآمد اقتصادی، علمی و فناوری
م۱	جنبش نرم‌افزاری و تولید علم	جنبش نرم‌افزاری و تولید علم
م۱	ارتقای نسبی سطح درآمد سرانه	ارتقای نسبی سطح درآمد سرانه
م۱	توسعه‌یافتگی و توسعه کارآمد	توسعه کارآمد
م۱	تعامل سازنده با جهان	تعامل سازنده با جهان
م۱	تکیه بر اصول اخلاقی و ارزش‌های اسلامی و ملی	تکیه بر اصول اخلاقی و ارزش‌های اسلامی و ملی

[Downloaded from necjournals.ir on 2026-11-25]

به دلیل تعداد زیاد کدها و مقوله‌های استحصال شده از اسناد سیاست‌های کلی نظام، وزارت نیرو، شرکت توانیر و شرکت برق منطقه‌ای گیلان، کدها و مقوله‌های مرتبط با هر یک به صورت نمونه در جداول مربوطه ارائه شده است. جدول (۳) نمونه‌ای از نقاط تمرکز و مقوله‌های مستخرج از اسناد سیاست‌های کلی نظام را نشان می‌دهد.

جدول ۳. نمونه‌ای از نقاط تمرکز و مقوله‌ها در اسناد سیاست‌های کلی نظام

منبع (سند)	کد (نقطه تمرکز)	مقوله‌ها
م۲	توانمندسازی نیروی کار	توانمندسازی و افزایش سهم نیروی انسانی
م۲	افزایش سهم سرمایه انسانی در زنجیره تأمین	
م۷	افزایش بهره‌وری عوامل تولید به‌خصوص منابع انسانی	
م۲	رقابت‌پذیری تولید و اقتصاد	رقابت‌پذیری بازار و اقتصاد
م۶	رقابت‌پذیری بازار	
م۷	افزایش توان رقابت‌پذیری	
م۲	ارتقای مشارکت و همکاری‌های اقتصادی بین‌المللی	مشارکت و همکاری‌های اقتصادی منطقه‌ای و بین‌المللی
م۶	همکاری‌های اقتصادی، منطقه‌ای و بین‌المللی	
م۵	پیشگیری از هرگونه آلودگی	حفاظت از محیط زیست
م۵	رعایت معیارهای زیست‌محیطی	
م۵	رعایت محدودیت‌های قانونی در بهره‌برداری از منابع طبیعی	
م۵	مدیریت اکوسیستم‌های حساس و ارزشمند	
م۵	اقتصاد سبز	
م۵	فناوری‌های سازگار با محیط زیست	

[Downloaded from necjournals.ir on 2026-11-25]

جدول (۴) نمونه‌ای از نقاط تمرکز و مقوله‌های مستخرج از اسناد وزارت نیرو را نشان می‌دهد.

جدول ۴. نمونه‌ای از نقاط تمرکز و مقوله‌ها در اسناد وزارت نیرو

منبع (سند)	کد (نقطه تمرکز)	مقوله‌ها
و۱	تأمین انرژی	تأمین و صیانت از انرژی با تأکید بر انرژی‌های نو و تجدیدپذیر
و۶	استفاده از منابع متنوع و در دسترس انرژی	
و۷	توسعه کاربرد انرژی‌های تجدیدپذیر	
و۸	توانمندی در انرژی‌های نو و تجدیدپذیر	
و۱۳	گسترش مشارکت بخش غیردولتی در تولید برق از منابع تجدیدپذیر	
و۱۳	تنوع‌بخشی منابع اولیه انرژی	
و۱۳	خرید تضمینی برق تولیدی از منابع تجدیدپذیر	
و۱۳	حمایت مالی از توسعه انرژی‌های تجدید پذیر	
و۱۳	ارتقای توانمندی در انرژی‌های تجدیدپذیر	
و۹ ، و۲	مدیریت دانش‌محور	ارتقای دانش و مدیریت دانش‌محور
و۹	سرآمدی دانش و فناوری در منطقه	
و۱۰	مدیریت دانش	
و۱۰	ارتقای دانش منابع انسانی	
و۵	ارتقا سطح دانش در صنعت برق	
و۱۱	تسهیل و تقویت فرآیند تبدیل دانش ضمنی به دانش آشکار از طریق اعمال مدیریت دانش و توسعه مدیریت دانش‌محور	
و۲ و۹ و۱۱	ظرفیت‌های غنی نرم‌افزاری و سخت‌افزاری خوداتکا ظرفیت‌های مغز افزاری، نرم‌افزاری، سخت‌افزاری و سازمانی توسعه و تقویت مستمر سخت‌افزاری و نرم‌افزاری مراکز آموزشی و تحقیقاتی صنعت برق	توسعه ظرفیت‌های نرم‌افزاری، سخت‌افزاری و سازمانی
و۵	خوداتکایی مالی	خوداتکایی مالی
و۵	تنوع‌بخشی به منابع مالی و تقویت توان مالی برق	
و۸	اصلاح، تنوع‌بخشی منابع مالی و تقویت توان مالی در برق	

[Downloaded from necjournals.ir on 2026-11-25]

منبع (سند)	کد (نقطه تمرکز)	مقوله‌ها
و۱۱	تنوع‌بخشی به منابع مالی داخلی و خارجی بخش آموزش، پژوهش و فناوری	
و۱۳	اصلاح نظام اقتصادی و مالی و جذب منابع مالی مورد نیاز برای توسعه صنعت برق	
و۱۳	بهبود اقتصادی صنعت برق	

جدول ۵. نمونه‌ای از نقاط تمرکز و مقوله‌های مستخرج از اسناد شرکت توانیر را نشان می‌دهد.

جدول ۵) نمونه‌ای از نقاط تمرکز و مقوله‌ها در اسناد شرکت توانیر

منبع (سند)	کد (نقطه تمرکز)	مقوله‌ها
ت۱	توسعه منابع انسانی	توسعه و بهبود منابع انسانی و زیرساخت‌ها آن
ت۳	آموزش و بهسازی منابع انسانی	
ت۳	آموزش و بهسازی مدیریت در صنعت برق	
ت۳	بازنگری و اصلاح نظام جذب، نگهداشت و انگیزش مدیران صنعت برق	
ت۲	توسعه و بهبود زیرساخت ساختار سازمانی و منابع انسانی	
ت۴	ارتقای دانش کارشناسان صنعت برق و اعزام آن‌ها به مراکز تحقیقاتی پیشرفته	
ت۳	سنجش بهره‌وری مدیران	
ت۱	نیروی انسانی کارآمد	
ت۴	ارتقای بهره‌وری نیروی انسانی	
ت۴	بهبود روش‌های مدیریت اداره صنعت برق	
ت۱	فرهنگ و تفکر زیست‌محیطی	فرهنگ و تفکر حفاظت از محیط زیست
ت۱	سیستم طرحی متناسب با محیط زیست	
ت۳	به‌کارگیری فناوری‌های سازگار با محیط زیست در بخش تولید، انتقال و توزیع برق	
ت۱	توجه به مبلمان شهری	

[Downloaded from necjournals.ir on 2026-11-25]

منبع (سند)	کد (نقطه تمرکز)	مقوله‌ها
ت۳	محاسبه و بررسی هزینه‌های زیست‌محیطی آلاینده‌ها	
ت۳	تحقیق و به‌کارگیری مکانیزم‌های نوین تجارت از نظر آلاینده‌ها	
ت۳	تحقیق و به‌کارگیری فناوری‌های نوین کنترل آلاینده‌ها	
ت۱	انرژی‌های نو	توسعه انرژی-های نو و تجدیدپذیر
ت۲	توسعه انرژی‌های نو و تجدیدپذیر	
ت۱	خصوصی‌سازی	رقابت‌پذیری و خصوصی‌سازی
ت۱	رقابت‌پذیری	
ت۱	رقابت‌پذیری در برق	
ت۳	تدوین استراتژی و نقشه راه خصوصی‌سازی	
ت۱	راهبرد توسعه IT	توسعه زیرساخت‌ها و بومی‌سازی فناوری اطلاعات
ت۱	فرهنگ‌سازی برای IT	
ت۱	بومی‌سازی نرم‌افزارها	
ت۲	توسعه و بهبود زیرساخت حوزه فناوری اطلاعات و ارتباطات	
ت۱	تعامل مستمر با سایر شرکت‌ها	
ت۲	سیاست‌گذاری و تدوین استراتژی ICT در صنعت برق	

جدول (۶) نمونه‌ای از نقاط تمرکز و مقوله‌های مستخرج از اسناد شرکت برق منطقه‌ای گیلان را نشان می‌دهد.

جدول ۶. نمونه‌ای از نقاط تمرکز و مقوله‌ها در اسناد شرکت برق منطقه‌ای گیلان

منبع (سند)	کد (نقطه تمرکز)	مقوله‌ها
ب۱	رعایت الزامات زیست‌محیطی	حفاظت از منابع و رعایت الزامات زیست‌محیطی
ب۵	استفاده بهینه از منابع انرژی و سرمایه‌های زیست‌محیطی	
ب۵	حفاظت توأمان از منابع و دارایی‌های شرکت و محیط زیست	
ب۳	بهبود مستمر فرآیندهای سازمانی	پایش، اندازه‌گیری و بهبود مستمر فرآیندها
ب۵	بهبود مستمر	
ب۳	اندازه‌گیری و پایش مداوم فرآیندهای مورد عمل واحدهای شرکت	

[Downloaded from necjournals.ir on 2026-11-25]

منبع (سند)	کد (نقطه تمرکز)	مقوله‌ها
ب۳	ارتقای کیفیت عملکرد منابع انسانی	توانمندسازی و ارتقای کیفیت عملکرد منابع انسانی
ب۳	توانمندسازی و بالندگی منابع انسانی	
ب۳	مشارکت‌پذیری منابع انسانی با بهره‌گیری از سیستم‌های نوین مدیریتی	
ب۳	ارتقای دائمی سطح دانش و مهارت عملی	
ب۴	منابع انسانی به عنوان ارزنده‌ترین دارایی شرکت	
ب۴	رشد حرفه‌ای کارکنان	
ب۴ ، ب۵	درست‌دانی	
ب۴ ، ب۵	درست‌کاری	
ب۵	ارتقای سطح دانش و بینش مدیران و کارکنان	
ب۵	سازمان‌دهی مناسب سیستم‌ها	
ب۵	اعمال روش‌های کارآمد	
ب۵	ارتقاء نظام‌های آموزشی	
ب۵	افزایش انگیزه کلیه کارکنان	
ب۵	ترویج و اشاعه فرهنگ کار گروهی	
ب۳	توسعه زیرساخت‌های تأمین و انتقال برق	مدیریت تأمین و تقاضای برق
ب۵	مدیریت مؤثر تأمین و تقاضای انرژی الکتریکی	

٤-١. محاسبه پایایی تحلیل محتوا

پس از استخراج کدها و مقوله‌ها از اسناد در سطوح مختلف اقدام به محاسبه فراوانی مقوله‌های شناسایی‌شده با توجه به تعداد کدهای تشکیل‌دهنده آن‌ها شده است که در مجموع ۳۵۱ کد حاصل شد. سپس مطابق رابطه (۱) جهت تعیین پایایی از فرمول پایایی هولستی[1] استفاده شده است. برای محاسبه ضریب مورد نظر، ۲۰ درصد از کدهای حاوی متن اسناد به صورت تصادفی انتخاب و در اختیار دو کدگذار صاحب‌نظر و

1 Holesti

[Downloaded from necjournals.ir on 2026-11-25]

متخصص که موضوع تحقیق برایش به طور دقیق توضیح داده شده بود قرار گرفت. بعد از دریافت کدها، نسبت به محاسبه ضریب هولستی اقدام گردید که این رقم ۹۱ درصد بوده و نشان از پایایی مناسب تحلیل محتوا دارد. جدول (۱۲) جزئیات فراوانی کدهای مورد استفاده را برای تعیین پایایی نشان می‌دهد.

$$\text{پایایی} = \frac{2M}{N1+N2} \quad (۱)$$

M = تعداد تصمیم‌های کدگذاری مورد توافق دو کدگذار

N1 = تصمیم‌های کدگذاری از سوی کدگذار اول

N2 = تصمیم‌های کدگذاری از سوی کدگذار دوم

جدول۷. فراوانی کدهای مورد استفاده برای تعیین پایایی

تعداد کل کدها	تعداد کدهای آزمون شده از متن انتخاب‌شده توسط کدگذار اول (٪۲۰ کل کدها)	تعداد کدهای آزمون شده متن متناظر انتخاب‌شده توسط کدگذار دوم	تعداد تصمیم‌های کدگذاری موردتوافق دو کدگذار
۳۵۱	۷۰	۶۶	۶۲

$$\text{پایایی} = \frac{2\times62}{66+70} = ۰/۹۱$$

٤-۲. نقشه روابط اسناد صنعت برق

پس از انجام تحلیل محتوا اسناد و استحصال مقوله‌ها، تعیین روابط بین آن‌ها در سطوح مختلف در دستور کار قرار گرفت. بدین منظور با بهره‌گیری از نرم‌افزار ATLAS.ti و اخذ نظر کارشناسان و مدیران مطابق شکل (۲) نقشه جامع روابط میان مقوله‌ها حاصل شده است. این اقدام دو کاربرد عمده خواهد داشت: اول اینکه ضمن ایجاد یک بینش جامع و فراگیر از تمامی شاخص‌ها در تمامی سطوح تحلیل، به مثابه یک نقشه تصویری کامل از تمامی شاخص‌ها و ارتباطات آن‌ها عمل می‌کند که می‌تواند در جهت‌دهی پروژه‌های تحقیقاتی مؤثر واقع شود. دوم اینکه قابلیت ردیابی تأثیر و ارتباط هر پروژه تحقیقاتی را در سطوح مختلف اسناد برای شرکت فراهم می‌آورد. بدین معنی که بسته به نوع شاخص (مقوله) مرتبط و درگیر با هر پروژه، مسیر تأثیرگذاری آن در سایر سطوح (شرکت توانیر، وزارت نیرو، سیاست‌های کلی و سند چشم‌انداز) از طریق این نقشه قابل ردیابی و پیگیری است. مطابق این نقشه ارتباط بین شاخص‌های سطح شرکت برق

[Downloaded from necjournals.ir on 2026-11-25]

منطقه‌ای گیلان و سطح بعدی یعنی شاخص‌های شرکت توانیر به وضوح نمایان است. همین‌طور شاخص‌های سطح توانیر با سطح بعدی خود یعنی وزارت نیرو و به همین منوال تا سطح نهایی یعنی سند چشم‌انداز ۲۰ ساله، ارتباط هر سطح با سطوح قبلی و بعدی خود از طریق پیکان‌ها مشخص‌شده است و البته اینکه مطابق این نقشه تمامی این شاخص‌ها در تمامی سطوح، همسو و همگرا با تحقق آرمان‌ها و اصول قانون اساسی خواهند بود.

به عنوان مثال؛ شاخص «مدیریت اخلاقی و رضایت مشتریان و ذینفعان» در سطح برق منطقه‌ای با شاخص «مدیریت ارتباط با مشتری و ذینفعان و رضایت‌مندی آنان» در سطح توانیر در ارتباط خواهد بود. در ادامه ردیابی این مسیر در سطح وزارت نیرو شاخص «رفاه اجتماعی، مشتری‌مداری و رعایت ارزش‌ها» قابل مشاهده است که با شاخص متناسب خود در سطح توانیر مرتبط است. با پیشروی در این امتداد به شاخص«توسعه و ترویج مفاهیم و شاخص‌های اسلامی–ایرانی در ساختارهای اقتصادی، اجتماعی و ...» دسترسی پیدا خواهد شد و در نهایت در سطح سند چشم‌انداز دو شاخص «تکیه بر اصول اخلاقی و ارزش‌های ملی» و «رفاه، حفظ کرامت و حقوق انسان‌ها» به عنوان شاخص‌هایی هستند که از طریق مسیر طی شده با دیگر شاخص‌ها در ارتباط خواهند بود و همگی مطابق سند چشم‌انداز به تحقق آرمان‌ها و اصول قانون اساسی ختم خواهند شد. همچنین برای اطمینان از روایی تحلیل یا به عبارتی دقیق بودن یافته‌ها از منظر پژوهشگر، مشارکت‌کنندگان یا خوانندگان گزارش پژوهش (کرسول و میلر[1]، ۲۰۰۰) از روش بررسی همکار[2] استفاده شد و سه تن از صاحب‌نظران رشته مهندسی برق و مدیریت، به بررسی یافته‌ها و اظهار نظر درباره آن‌ها پرداختند. در واقع از منظر اعتبار ارتباطی[3] که هدف آن به دست آوردن رضایت و تطابق متقابل از طریق استدلال در مورد نتایج تحلیل، در بین محققین و تحقیق است(عادل مهربان، ۱۳۹۴) مورد تایید قرار گرفت.

1 Creswell & Miller
2 peer examination
3 Communicative Validity

[Downloaded from necjournals.ir on 2026-11-25]

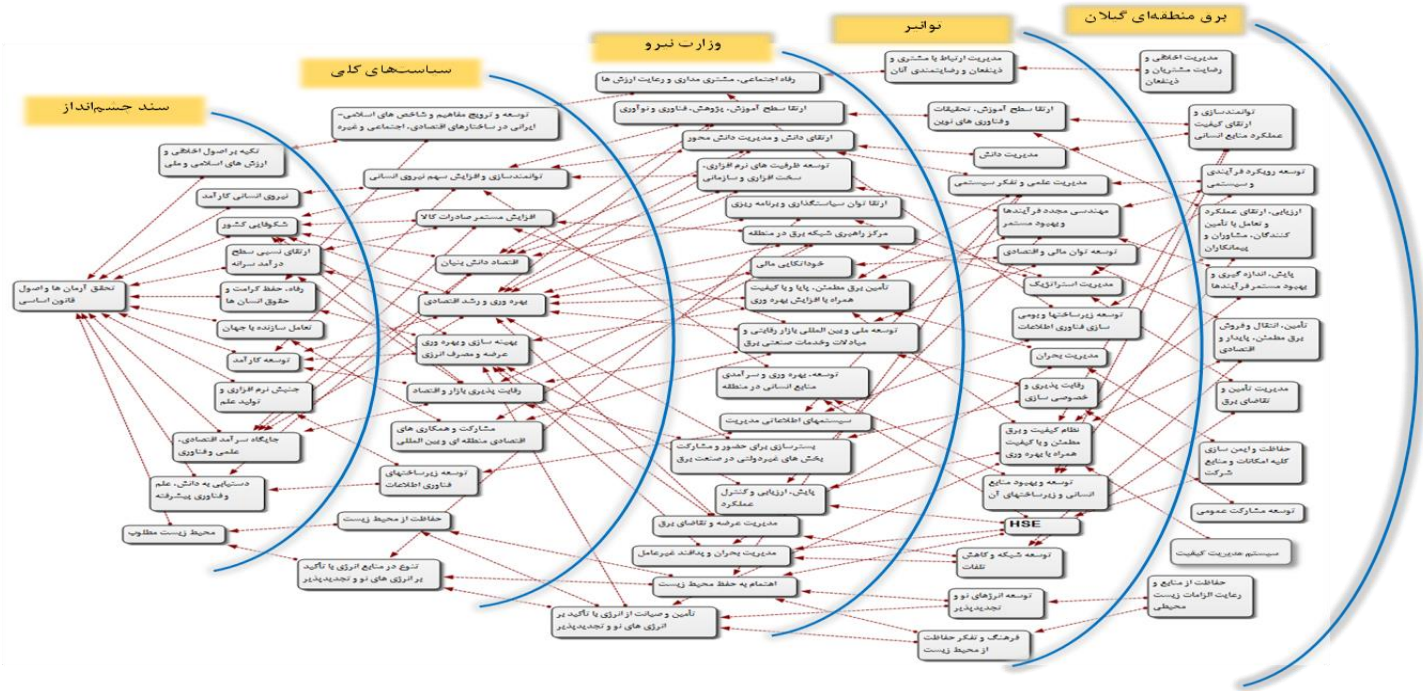

شکل ۲. نقشه جامع شاخص‌های مرتبط با صنعت برق

[Downloaded from necjournals.ir on 2026-11-25]

۵. نتیجه گیری و پیشنهادها

مطابق یافته‌های تحقیق در سند چشم‌انداز بیست‌ساله، ۱۱ مقوله عمده با تکرار یکسان استخراج شده است. سایر اسناد بالادستی و معین با توجه به حوزه کاربردشان می‌بایست در نیل به این مقولات جهت-دهی شوند. با توجه به فراوانی مقوله‌های حاصل از تحلیل محتوای اسناد سیاست‌های کلی نظام مرتبط با صنعت برق می‌توان به لزوم توجه ویژه به «حفاظت از محیط زیست» به عنوان پرتکرارترین مقولات اشاره کرد(۶ کد)؛ همچنین در گام بعد به موازات «بهینه‌سازی عرضه و مصرف انرژی»(۵ کد) شاخص «متنوع‌سازی در منابع انرژی و استفاده از انرژی‌های نو و تجدیدپذیر»(۵ کد) نیز اهمیت ویژه برخوردار بوده است؛ لذا انتظار می‌رود این شاخص‌ها سرلوحه کار مدیران و مسئولان کشور قرار گیرد. در سطح بعدی با توجه به فراوانی مقوله‌های حاصل از تحلیل محتوای اسناد سطح وزارت نیرو و معاونت‌های مربوطه مشاهده می‌شود که «رفاه اجتماعی، مشتری‌مداری و رعایت ارزش‌ها»(۲۵ کد) از بیشترین تأکید برخوردار بوده است. همچنین لزوم توجه ویژه به « مدیریت عرضه و تقاضا و تأمین برق مطمئن و پایدار»(۲۰ کد) نیز از جمله شاخص‌های مهم در این اسناد است. در رتبه بعدی لزوم توجه به «ارتقا سطح آموزش، پژوهش، فناوری و نوآوری»(۱۹ کد) در راستای رسیدن به اهداف سیاست‌های کلی نظام شاخصی قابل توجه بوده است.

در سطح بعدی با توجه به فراوانی مقوله‌های حاصل از تحلیل محتوای اسناد شرکت توانیر، مقوله «ارتقا سطح آموزش، تحقیقات و فناوری‌های نوین»(۱۶ کد) بیشترین تکرار را داشته که و سپس «توسعه و بهبود منابع انسانی و زیرساخت‌ها»(۱۰ کد) و نیز «ارتقا فرهنگ و تفکر حفاظت از محیط زیست» (۷ کد) مورد توجه بوده است که به نوعی همراستایی شاخص‌های این سطح از اسناد با سطوح ماقبل خود را نیز نشان می‌دهد. همچنین با توجه به فراوانی مقوله‌های حاصل از تحلیل محتوای اسناد شرکت برق منطقه‌ای، مقوله «مدیریت اخلاقی و رضایت‌مندی مشتریان و ذینفعان»(۲۵ کد) به طور قابل ملاحظه‌ای مورد تأکید بوده است و از سوی دیگر نیز مقوله‌های «توانمندسازی و ارتقای کیفیت عملکرد منابع انسانی»(۱۴ کد) به همراه «تأمین، انتقال و فروش برق مطمئن، پایدار و اقتصادی»(۴ کد) از جمله موارد پرتکرار بوده‌اند.

با نگاهی به مقولات پرتکرار در ۲۹ سند بالادستی و معین بررسی شده این صنعت می‌توان به طور عمده به لزوم توجه ویژه به پنج مورد اشاره کرد که عبارت‌اند از: حفاظت از محیط زیست، توجه به منابع

[Downloaded from necjournals.ir on 2026-11-25]

انسانی، رضایت‌مندی مردم و جامعه، تحقیق و توسعه و مدیریت عرضه و مصرف برق. قدر مسلم اگر شرکت‌های مختلف زیرمجموعه این صنعت بتوانند پروژه‌های تحقیقاتی را طوری تعریف نمایند که علاوه بر رفع نیاز شرکت و مسئله‌محور بودن، جهت‌گیری‌های مورد نظر اسناد بالادستی را نیز برآورده سازد می‌توان به توسعه هرچه بیشتر این صنعت امید بیشتری داشت. در این میان نقشه ارتباطات اسناد بالادستی می‌تواند این اطمینان را برای شرکت و محققان حاصل نمایند که پروژه‌های تحقیقاتی تعریف شده همراستا با اسناد بالادستی و معین صنعت برق باشند. با توجه به کلیدی بودن نقش اسناد بالادستی در هر کشوری، پیشنهاد می‌شود تحلیل محتوای اسناد بالادستی در سایر حوزه‌ها و معاونت‌های وزارت نیرو و سایر وزارتخانه‌ها نیز اجرا شود تا بتوان به یک نقشه راه جامع و واحد برای اسناد بالادستی برای کشور دست یافت.

سپاسگزاری

این مقاله مستخرج از بخشی از قرارداد پژوهشی با عنوان «تدوین برنامه راهبردی تحقیقات و اولویت‌های تحقیقاتی کوتاه‌مدت و بلندمدت شرکت سهامی برق منطقه‌ای گیلان» و به شماره قرارداد ۰۷۶-۱۴-۹۵ فی مابین دانشگاه گیلان و شرکت سهامی برق منطقه‌ای گیلان است. بدین وسیله از کارشناسان و مدیران شرکت برق منطقه‌ای گیلان که به تیم تحقیقاتی در انجام این پژوهش یاری رساندند صمیمانه سپاسگزاریم.

[Downloaded from necjournals.ir on 2026-11-25]

منابع

[۱] احمدی، غلامعلی؛ رضایی، مریم و امام‌جمعه، سید محمدرضا (۱۳۹۵)، "بررسی میزان توجه به بعد فرهنگی ESD در اسناد بالادستی ایران"، چهاردهمین همایش سالانه انجمن مطالعات برنامه درسی ایران، فرهنگ و برنامه درسی. دانشگاه بوعلی سینا همدان.

[۲] احمدی، معین؛ ملکی، عباس؛ ودادی کلانتر، سعید و کریمی، محمد صادق (۱۳۹۶)، "بررسی اسناد بالادستی و موانع بهره‌وری انرژی در بخش ساختمان"، فصلنامه مطالعات راهبردی سیاست‌گذاری عمومی، دوره ۷، شماره ۲۲.

[۳] ادیب، یوسف؛ عظیمی، محمد؛ فتحی آذر، اسکندر و مطلبی، حسین (۱۳۹۵)، "تحلیل محتوای طرح تحول بنیادین آموزش و پرورش ایران بر اساس مفروضه‌های نظام سلامت با تأکید بر آموزش"، دوماهنامه راهبردهای آموزش در علوم پزشکی، دوره نهم، شماره۳.

[۴] بروجردی، اشرف (۱۳۹۴)، "سهم سیاست‌های فرهنگی–اجتماعی در سیاست‌های کلی نظام"، اسناد بالادستی و قوانین برنامه در جمهوری اسلامی ایران، نشریه جامعه‌پژوهی فرهنگی، سال ششم، شماره۳.

[۵] بنافی، مسعود و نوروزی محمد (۱۳۹۲)، "تحلیل آسیب شناسانه از ترجمان اسناد بالادستی جمهوری اسلامی ایران در برنامه‌های عملیاتی: ملاحظاتی سیاستی"، فصلنامه برنامه و بودجه، سال هجدهم، شماره ۴.

[۶] حبیب‌زاده، توکل و اشکبوس، حمزه (۱۳۹۲)، "تحلیل کار شایسته در پرتو اسناد بالادستی در جمهوری اسلامی ایران"، فصلنامه بررسی‌های حقوق عمومی، سال دوم، شماره ۱.

[۷] حسینی، سیدمهدی؛ اسفندیاری، مصطفی و نعمتی، سمیه (۱۳۹۵)، "تحلیل محتوای اسناد بالادستی و کتاب‌های درسی دوره ابتدایی در زمینه توجه به مصداق‌های رفتار علمی به عنوان شاخص قابل اندازه‌گیری فرهنگ دانشگاهی"، چهاردهمین همایش سالانه انجمن مطالعات برنامه درسی ایران، فرهنگ و برنامه درسی، دانشگاه بوعلی سینا همدان.

[۸] دیبایی صابر، محسن؛ عباسی، عفت؛ فتحی واجارگاه، کوروش و صفایی موحد، سعید (۱۳۹۵)، "تبیین مؤلفه‌های شایستگی حرفه‌ای معلمان و تحلیل جایگاه آن در اسناد بالادستی آموزش و پرورش"، دوفصلنامه پژوهش‌های آموزش و یادگیری، دوره ۱۳، شماره۲.

[۹] سلیمی، لیلا و عصاره، علی‌رضا (۱۳۹۲)، "تحلیل محتوای کتاب درسی علوم تجربی سال دوم راهنمایی بر اساس عوامل خلاقیت گیلفورد"، نشریه ابتکار و خلاقیت در علوم انسانی، شماره ۴.

[۱۰] عادل مهربان، مرضیه(۱۳۹۴) مروری بر تحلیل محتوای کیفی و کاربرد ان در پژوهش، انتشارات دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی اصفهان، اصفهان.

[Downloaded from necjournals.ir on 2026-11-25]

[۱۱] فارسی علی آبادی، نسرین؛ ناطقی، فائزه و سیفی، محمد (۱۳۹۶)، "طراحی و اعتباربخشی ابزار ارزیابی برنامه‌های درسی ضمن خدمت معلمان با تأکید بر اسناد بالادستی"، فصلنامه رهیافتی نو در مدیریت آموزشی، سال هشتم، شماره ۱.

[۱۲] فتح‌الهی، احمد؛ یمنی، محمد؛ صباغیان، زهرا؛ فراستخواه، مسعود و قاضی طباطبایی، محمود (۱۳۹۴)، "تحلیل محتوای برنامه‌های پنج‌گانه توسعه ایران با توجه به مقوله‌های الگوهای حکمرانی آموزش عالی"، فصلنامه انجمن آموزش عالی ایران، سال ششم، شماره ۴.

[۱۳] فلیک، اووه (۱۳۹۶)، درآمدی بر تحقیق کیفی، ترجمه هادی جلیلی، تهران، نشر نی.

[۱۴] قزلباش، اعظم؛ هوشمند، محمود و نعمتی خیرآبادی، سید مهدی(۱۳۹۴)، "بررسی اسناد بالادستی و قوانین و مقررات مرتبط با تولید برق با استفاده از انرژی‌های تجدیدپذیر در ایران"، دوفصلنامه دانشنامه حقوق اقتصادی، سال بیست و دوم، شماره ۷.

[۱۵] کریپندورف، کلوس، (۱۳۹۳)، تحلیل محتوا: مبانی روش‌شناسی، ترجمه هوشنگ نایبی، چاپ هفتم، تهران، نشر نی.

[۱۶] مرادی‌پور، حجت‌اله؛ حاجیانی، ابراهیم و خلیفه سلطانی، حشمت (۱۳۹۶)، "رهیافتی به پیامدهای سیاست‌گذاری علم و فناوری در ایران بر اساس تحلیل اسناد بالادستی"، نشریه پژوهش در نظام‌های آموزشی، شماره ۳۷.

[۱۷] مصطفوی، حکیمه؛ عرب، محمد و رشیدیان، آرش (۱۳۹۶)، "ارزش‌های اجتماعی در اولویت‌گذاری سلامت: تحلیل اسناد بالادستی جمهوری اسلامی ایران"، مجله بهداشت و توسعه، سال ششم، شماره ۳.

[۱۸] نوروززاده، رضا؛ فتحی واجارگاه، کوروش و کیذوری، امیرحسین(۱۳۸۸)، "تحلیل محتوایی اسناد فرادستی و معین به منظور استنتاج سیاست‌های برنامه‌های توسعه پنجم بخش آموزش عالی"، تحقیقات و فناوری، شماره ۵۳.

[۱۹] وحیدی، امین و علی‌احمدی، علیرضا (۱۳۹۶)، "ترسیم و تحلیل الگوی اسلامی ایرانی نظام علم و فناوری ایران بر اساس اسناد بالادستی با روش‌شناسی SODA"، نشریه پژوهش‌های مدیریت راهبردی، سال بیست و سوم، شماره ۶۷.

[۲۰] یزدانی، فتانه؛ عباسی، عفت؛ حسنی، محمد و علی عسگری، مجید (۱۳۹۷)، "طراحی و اعتبارسنجی الگوی برنامه درسی تربیت اجتماعی در دوره متوسطه اول با تأکید بر اسناد بالادستی"، فصلنامه پژوهش در یادگیری آموزشگاهی و مجازی، سال ششم، شماره ۲.

[Downloaded from necjournals.ir on 2026-11-25]

[21] Aryanpur, V., Atabaki, M. S., Marzband, M., Siano, P., & Ghayoumi, K. (2019). An overview of energy planning in Iran and transition pathways towards sustainable electricity supply sector. Renewable and Sustainable Energy Reviews, 112, 58-74.
[22] Hepbasli, A. (2005). Development and restructuring of Turkey's electricity sector: a review. Renewable and Sustainable Energy Reviews, 9(4), 311-343.
[23] Creswell, J. W., & Miller, D. L. (2000), "Determining Validity in Qualitative Inquiry", *Theory into Practice, V*ol. 39.
[24] Scott, J. (1990) .A matter of Record-Documentary Sources in Social Research. Cambridge: Polity.

[Downloaded from necjournals.ir on 2026-11-25]